

การจัดตั้งโรงงานผลิตน้ำดื่ม

องค์การบริหารส่วนตำบลฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช

เนื่องจากประชากรส่วนใหญ่ในตำบลฉวางประกอบอาชีพทำสวนยางพาราและทำนา ซึ่งเมื่อหมดฤดูเก็บเกี่ยวหรือเก็บน้ำยาง มีเวลาว่างกันค่อนข้างยาว โดยไม่มีอาชีพอื่นเสริม ทำให้มีรายได้เลี้ยงชีพน้อย มีเพียงประชาชนในพื้นที่บางกลุ่มที่มีการรวมตัวเข้มแข็ง เช่น กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร เมื่อมีนโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจระดับชุมชน เพื่อสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจของชุมชนให้สามารถพึ่งตนเองได้ในระยะยาว องค์การบริหารส่วนตำบลฉวางจึงมีแนวคิดช่วยเหลือชุมชนโดยการจัดทำโครงการที่เป็นการสร้างอาชีพและรายได้เสริม โดยอาศัยวัตถุดิบที่มีในท้องถิ่น ซึ่งเมื่อพิจารณาได้ทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นประกอบกับมีโอกาสได้ไปดูงานโรงงานน้ำดื่มประชาชน ตำบลจันดี และโรงงานน้ำดื่มรัชชาแล้ว เห็นว่าตำบลฉวางมีแหล่งน้ำเพียงพอเอื้อประโยชน์ต่อการนำมาผลิตเป็นน้ำดื่มที่ถูกสุขอนามัยเพื่อการส่งเสริมอาชีพ และปลอดภัยต่อการบริโภคของสมาชิกชุมชน

ข้อมูลพื้นฐานปีปัจจุบัน :
ปี พ.ศ. 2546

อำเภอ: ฉวาง

จังหวัด: นครศรีธรรมราช

ประชากร: 4,221 คน

พื้นที่: 55 ตร.กม.

ประเภทท้องถิ่น :
องค์การบริหารส่วนตำบล

การเลือกตั้ง : ทางอ้อม

วิถีใหม่

ในปี 2545 อบต.ฉวาง จัดทำ โครงการ "การจัดตั้งโรงงานผลิตน้ำดื่ม" เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจภายในชุมชน เกิดการจ้างงาน และเพิ่มรายได้ให้ชาวบ้านในชุมชนท้องถิ่น แก้ไขปัญหาความยากจน ส่งเสริมความเข้มแข็งของระบบเศรษฐกิจระดับฐานราก ประชาชนในชุมชนมีน้ำดื่มที่สะอาดถูกสุขอนามัยบริโภค

ผลงานที่ได้ดำเนินการ

1. จัดตั้งโรงงานผลิตน้ำดื่มขนาด กว้าง 8 เมตร ยาว 12 เมตร สูง 3 เมตร พร้อมระบบผลิตน้ำดื่ม ซึ่งมีกำลังผลิต 3,000-5,000 ลิตร/ ชั่วโมง
2. จัดตั้งคณะกรรมการกลุ่ม จำนวน 15 คน เพื่อบริหารการดำเนินการผลิตน้ำดื่มและประสานงานกับอบต.
3. ระดมทุนจากประชาชนในชุมชน จำนวน 200 ทุนๆ ละ 500 บาท เป็นเงิน 100,000 บาท และเฉลี่ยทุนให้ครอบคลุมสมาชิกชุมชนทั้ง 6 หมู่บ้าน
4. รวบรวมสมาชิกกลุ่ม จำนวน 78 คน เพื่อทำการผลิตน้ำดื่มที่ถูกต้องสุขอนามัยสำหรับบริโภค
5. ประชาสัมพันธ์โครงการโดยการประชุมหมู่บ้านและผ่านทางหอกระจายข่าวประจำหมู่บ้านอย่างต่อเนื่อง
6. อบต.ดำเนินการขอรับรองมาตรฐานของน้ำดื่มที่ผลิต (อ.ย.) จากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครศรีธรรมราช

การระดมทรัพยากร

ค่าใช้จ่าย/การลงทุน

1. ได้รับบริจาคที่ดิน สำหรับตั้งโรงงานผลิตน้ำดื่มจากสมาชิกกลุ่ม
2. งบประมาณสนับสนุนจากโครงการกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐบาล จัดสรรผ่านอบต. จำนวน 989,687 บาท เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับ
 - โรงเรือน ขนาดกว้าง 8 เมตร ยาว 12 เมตร สูง 3 เมตร มูลค่า 525,076 บาท
 - ระบบผลิตน้ำดื่มกำลังผลิต 3,000-5,000 ลิตร/ ชั่วโมง มูลค่า 420,510 บาท
 - อุปกรณ์บรรจุน้ำดื่ม มูลค่า 44,010 บาท

ระดมทุน

1. ระดมทุนเรือนหุ้น จากประชาชนในตำบล หุ้นละ 500 บาท จำนวน 200 หุ้น เป็นเงิน 100,000 บาท

อุปกรณ์/ เครื่องมือ

1. โรงเรือน 1 หลัง
2. ระบบผลิตน้ำดื่มกำลังผลิต 3,000-5,000 ลิตร/ ชั่วโมง ซึ่งประกอบด้วย
 - ป้อนส่งน้ำ ขนาด 1.5 แรงม้า 1 ชุด
 - เครื่องกรองไส้สับนิมเหล็ก 1 ชุด
 - เครื่องกรองกลินสี 1 ชุด
 - เครื่องกรองความกระด้าง 1 ชุด
 - เครื่องผลิตโอโซน 1 ชุด
 - ถังเก็บน้ำสแตนเลส 1 ชุด
 - ถังอัดแรงดัน 1 ชุด
 - เครื่องกรองถุงผ้า 1 ชุด
 - หัวบรรจุน้ำ 20 หัว
 - ถังน้ำ 20 ลิตร 400 ถัง
 - ขวดบรรจุน้ำดื่มขนาด 950 ซีซี 3,600 ขวด
 - ฝาขวด 10 กิโลกรัม
 - ถุงหิ้ว 150 กิโลกรัม
 - บล็อกพิมพ์ถังและขวด อย่างละ 1 ชุด
 - ซีนรัดปากถัง 100 กิโลกรัม

บุคลากร

1. สมาชิกกลุ่ม จำนวน 78 คน ทำหน้าที่ดำเนินโครงการและร่วมกันผลิตน้ำดื่ม
2. คณะกรรมการกลุ่ม จำนวน 15 คน ทำหน้าที่ประสานงานกับ อบต. และบริหารการดำเนินโครงการ
3. วิทยากรจากโรงงานผลิตน้ำดื่มเอกชนในตำบล จำนวน 3 คน ทำหน้าที่เป็นวิทยากรฝึกอบรมวิธีการผลิตน้ำดื่ม
4. เจ้าของโรงงานผลิตน้ำดื่ม 1 คน ในตัวจังหวัด นครศรีธรรมราช และเจ้าหน้าที่จากสำนักงานสาธารณสุขอำเภอฉวาง ให้ความร่วมมือในการรับเป็นพี่เลี้ยงโครงการ

ขั้นตอนในการดำเนินการ

วัน เดือน ปี	กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ
มกราคม 2545	รัฐบาลมีนโยบายยกระดับเศรษฐกิจในระดับชุมชน เพื่อสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจของชุมชนให้สามารถพึ่งตนเองได้ในระยะยาว	อบต./ ผู้นำชุมชน
มีนาคม-มิถุนายน 2545	อบต. จวาง ร่วมประชุมกับชาวบ้านในพื้นที่ตำบล เพื่อจัดทำแผนแม่บทชุมชนขึ้น เพื่อกำหนดทิศทางการพัฒนาตำบล เดือนละ 1 ครั้ง เป็นเวลา 4 เดือน	ชาวบ้านในตำบล/ อบต.
กรกฎาคม 2545	ได้ข้อสรุปจากการเสนอความต้องการของประชาชนในพื้นที่ และศักยภาพ ความพร้อม ความเป็นไปได้ของการดำเนินการ ได้เสนอ “โครงการจัดตั้งโรงงานผลิตน้ำดื่ม” เสนอแก่คณะกรรมการกระตุ้นเศรษฐกิจชุมชนจังหวัดนครศรีธรรมราช	อบต.
สิงหาคม-กันยายน 2545	คณะกรรมการกระตุ้นเศรษฐกิจชุมชนจังหวัดนครศรีธรรมราชพิจารณาอนุมัติโครงการ	คณะกรรมการกระตุ้นเศรษฐกิจชุมชนจังหวัดนครศรีธรรมราช
	อบต. ประชาสัมพันธ์โครงการให้ชาวบ้านทราบโดยการประชุมหมู่บ้านและผ่านทางหอกระจายข่าวประจำหมู่บ้าน	อบต./ ผู้ใหญ่บ้าน
	ชาวบ้านรวมกลุ่มกันออกเสียงตามประชามติ เพื่อคัดเลือกตัวแทนในการดำเนินโครงการ ได้ข้อสรุปเป็นกลุ่มแม่บ้านวังขวาง เป็นกลุ่มรับผิดชอบดำเนินงาน	ชาวบ้านในตำบล
	กลุ่มแม่บ้านวังขวางได้เลือกคณะกรรมการกลุ่มขึ้นจำนวน 15 คน เพื่อทำหน้าที่บริหารงานและประสานงานกับอบต.	กลุ่มแม่บ้านวังขวาง
	จัดประชุมกลุ่ม และคณะกรรมการกลุ่มมีหน้าที่รายงานผลการประชุมให้อบต.ทราบทุกครั้ง	คณะกรรมการกลุ่ม
กันยายน 2545	รวบรวมสมาชิกเครือข่ายกลุ่ม จำนวน 78 คน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นสมาชิกของกลุ่มแม่บ้านวังขวาง ในตำบลจวางนั่นเอง เพื่อเข้าฝึกอบรมเรียนรู้เกี่ยวกับวิธีการผลิตน้ำดื่มที่ถูกสุขอนามัย เพื่อให้ได้รับการรับรองจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยวิทยากรที่มีความชำนาญจากโรงงานผลิตน้ำดื่มเอกชนในพื้นที่ จำนวน 3 คน เป็นเวลา 15 วัน โดยใช้สถานที่ในโรงงานผลิตน้ำดื่ม เป็นสถานที่ฝึกอบรม	โรงงานผลิตน้ำดื่มเอกชนในพื้นที่ / สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครศรีธรรมราช
พฤศจิกายน 2545-พฤษภาคม 2546	ดำเนินการสร้างโรงเรือนขึ้นภายในที่ดินของสมาชิกกลุ่มท่านหนึ่งซึ่งบริจาคที่ดินให้เป็นที่ทำกรของโครงการ จัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ ดำเนินการติดตั้งเครื่องจักร อุปกรณ์การผลิต โดยสั่งซื้อขวดบรรจุน้ำดื่มจากโรงงานผลิตขวดพลาสติกในตัวจังหวัดนครศรีธรรมราช	อบต.
เมษายน-พฤษภาคม 2546	ประชาสัมพันธ์ผ่านหอกระจายข่าวประจำหมู่บ้าน เพื่อทำการระดมทุนในรูปแบบทุนเรือนหุ้น หุ้นละ 500 บาท จำนวน 200 หุ้น และเฉลี่ยทุนเรือนหุ้นให้ครอบคลุมกับสมาชิกชุมชนทั้ง 6 หมู่บ้าน เพื่อเปิดโอกาสให้ชุมชนเป็นเจ้าของกิจการร่วมกัน	คณะกรรมการกลุ่ม

วัน เดือน ปี	กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ
กรกฎาคม 2546-ปัจจุบัน	ดำเนินการผลิตน้ำดื่ม โดยใช้แหล่งน้ำประปาหมู่บ้าน ซึ่งอยู่ห่างจากพื้นที่ตั้งโรงงาน ประมาณ 200 เมตร	สมาชิกกลุ่ม
	ได้รับการตรวจรับรองมาตรฐานของน้ำดื่มที่ผลิต	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครศรีธรรมราช
	เปิดการจำหน่ายให้สมาชิกและบุคคลทั่วไป และติดต่อนำเสนอสินค้าแก่ร้านค้าต่างๆ ในพื้นที่และพื้นที่ใกล้เคียง เพื่อนำสินค้าไปวางจำหน่าย โดยมีฝ่ายการตลาดของกลุ่มรับผิดชอบงานอย่างชัดเจน	คณะกรรมการกลุ่ม/ ฝ่ายการตลาดของกลุ่ม

หน่วยงานที่เข้าร่วมดำเนินการ

--หน่วยงาน/ องค์กร--

--บทบาทความร่วมมือ--

กลุ่มแม่บ้านวังขวาง	ตัวแทนในการดำเนินโครงการ เพื่อรับผิดชอบดำเนินงาน
โรงงานผลิตน้ำดื่มเอกชนในตำบลฉวาง	จัดส่งนักวิชาการมาให้การฝึกอบรมเกี่ยวกับวิธีผลิตน้ำดื่มที่ถูกต้องอนามัย และเฝ้าระวังสถานที่ฝึกอบรม
เจ้าของโรงงานผลิตน้ำดื่ม ใน ต. วังขวาง จ. นครศรีธรรมราช	รับเชิญเป็นที่ปรึกษาโครงการ
สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครศรีธรรมราช	ตรวจและให้การรับรองมาตรฐานน้ำดื่ม

ประเมินผลความสำเร็จ

ก่อนการดำเนินการ

1. ประชาชนโดยรวมไม่มีการรวมตัวกัน จะมีก็เพียงบางกลุ่มอาชีพที่เข้มแข็ง เช่น กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ ทำให้ขาดจิตสำนึกของการมีส่วนร่วม
2. อาชีพหลักของประชาชนตำบลฉวางคือการทำนาและสวนยางพารา ซึ่งเมื่อหมดฤดูเก็บเกี่ยวหรือเก็บน้ำยาง ก็มีเวลาว่างมากและไม่ค่อยมีอาชีพอื่นเสริม ทำให้มีรายได้น้อย
3. ในตำบลมีแหล่งน้ำธรรมชาติที่เอื้อประโยชน์ต่อการดำรงชีพเพียงพอ แต่ไม่มีการตระหนักถึงความสำคัญที่จะทำให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ชุมชน

หลังการดำเนินการ

1. ประชาชนในชุมชนทุกหมู่บ้าน มีส่วนร่วมเป็นเจ้าของกิจการ ซึ่งมีสมาชิกกลุ่ม 78 คน คิดจำนวนเป็นร้อยละ 1.3 ของจำนวนประชาชนทั้งหมดในพื้นที่ 6 หมู่บ้าน ทำให้เกิดความรู้สึกเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันในการทำกิจกรรมต่างๆ
2. มีจำนวนการผลิตน้ำดื่ม ประมาณ 120,000 ขวด/ เดือน หรือยอดขาย ประมาณ 360,000 บาท/ เดือน ส่งผลให้สมาชิกกลุ่มมีรายได้เสริมให้แก่ครอบครัวได้ ประมาณ 2,000 บาท/คน เกิดการ

3. จ้างงานในพื้นที่และเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจชุมชน
ประชาชนในชุมชนมีน้ำสะอาดไว้ดื่ม ซึ่งชุมชนสามารถผลิตน้ำดื่มที่ปลอดภัย ถูกสุขอนามัยไว้บริโภคได้เอง เป็นการสร้างความมั่นใจให้แก่ประชาชนว่าน้ำดื่มที่ผลิตสะอาดถูกหลักอนามัยเนื่องจากได้รับ อ.ย. เพื่อเป็นการยืนยันความสะอาด และประชาชนในชุมชนสามารถซื้อน้ำดื่มที่สะอาด ปลอดภัย มีคุณค่า มีการเอาใจใส่ดูแลป้องกันปัญหาสุขอนามัยเกี่ยวกับระบบทางเดินอาหาร

อุปสรรคและการแก้ไขปัญหา

อุปสรรค	การแก้ไขปัญหา
ขาดวิทยากรให้ความรู้เกี่ยวกับการผลิตน้ำดื่มอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากวิทยากรที่อบรมนั้นเป็นเจ้าของกิจการโรงงานผลิตน้ำดื่มในพื้นที่ ซึ่งเป็นหน่วยงานเอกชนที่เข้ามาให้การฝึกอบรมในระยะเริ่มต้นของโครงการเท่านั้น ส่วนระยะติดตามผล การบำรุงรักษาเอกชนไม่มีเวลาพอที่จะเข้ามาให้ความช่วยเหลือได้โดยตรง	อบต.ประชุมปรึกษากับสมาชิกกลุ่ม เมื่อทราบว่าสมาชิกท่านหนึ่งมีญาติเป็นเจ้าของโรงงานผลิตน้ำดื่มในอำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช จึงได้เชิญมาเป็นที่ปรึกษาของโครงการ และติดต่อประสานงานให้ทางสำนักงานสาธารณสุขตำบลเข้ามาให้คำแนะนำและค่าปรึกษาแก่สมาชิกกลุ่มด้วย

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

1. จำนวนงบประมาณสนับสนุนที่พอเพียง
2. การมีส่วนร่วมที่ดีของสมาชิกกลุ่ม และการได้รับความร่วมมือหรือการสนับสนุนจากชาวบ้านในพื้นที่
3. ความมุ่งมั่นและตั้งใจจริงของคณะกรรมการบริหารกลุ่ม และอบต. ให้ความสนใจและความช่วยเหลืออย่างต่อเนื่อง

บทเรียนที่ได้รับ

การให้ออกาสประชาชนในชุมชนแสดงพลัง ความสามารถ และให้พวกเขารู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกันในกิจกรรมที่ทำ เป็นการง่ายในการสร้างความร่วมมือ ความสามัคคีในการดำเนินการ โดยควรมีองค์กรปกครองท้องถิ่นที่มีความใกล้ชิดกับประชาชน เช่น อบต. เป็นผู้ประสานงานและพี่เลี้ยงอยู่ด้วย

แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

ชื่อ-นามสกุล : นายไกรสร ต้าแจ่ม
ตำแหน่ง : นายกองค์การบริหารส่วนตำบล
หน่วยงาน : องค์การบริหารส่วนตำบลฉวาง
ที่อยู่ : หมู่ที่ 7 ตำบลฉวาง อำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช 80150
โทรศัพท์ : (075) 334-295, (075) 480-152

ชื่อ-นามสกุล : นายสง่าชัย หนูเนียม
ตำแหน่ง : ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล
หน่วยงาน : องค์การบริหารส่วนตำบลฉวาง
ที่อยู่ : หมู่ที่ 7 ตำบลฉวาง อำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช 80250
โทรศัพท์ : (075) 334-295, (075) 480-152

ชื่อ-นามสกุล : นายพลาयงาม ยิ่งสกุล
ตำแหน่ง : สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล
หน่วยงาน : องค์การบริหารส่วนตำบลฉวาง
ที่อยู่ : หมู่ที่ 7 ตำบลฉวาง อำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช 80250
โทรศัพท์ : 075-334295, 075-480152

ข้อมูลเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปีที่มีการเริ่มวิถีใหม่ : พ.ศ. 2545

ประเภทของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	องค์การบริหารส่วนตำบล
สถานที่ตั้ง	หมู่ที่ 7 ตำบลฉวาง อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา 80150
ขนาดพื้นที่	55 ตารางกิโลเมตร
งบประมาณรายจ่าย	2,027,308.46 บาท (ปีงบประมาณ 2545)
งบประมาณรายได้	3,896,155.53 บาท (ปีงบประมาณ 2545)
จำนวนพนักงานและลูกจ้าง	6 คน 3 คน พนักงานท้องถิ่น 2 คน ลูกจ้างประจำ 1 คน ลูกจ้างชั่วคราว
จำนวนประชากร	4,221 คน
จำนวนครัวเรือน	700 ครัวเรือน
รายได้เฉลี่ยประชากร	14,000 บาท
ลักษณะของเมืองและ วิถีชีวิตชุมชน	สภาพพื้นที่เป็นที่ราบลุ่มเป็นส่วนใหญ่ สภาพดินเป็นดินร่วน มีแม่น้ำลำคลองไหลผ่าน เหมาะสำหรับการปลูกไม้ยืนต้น ตำบลฉวางมีส่วนยางพาราและสวนผลไม้กระจายรอบชุมชน ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ได้แก่ การทำสวนยางพารา และสวนผลไม้ประเภท เงาะ มังคุด ทุเรียน นอกเหนือจากนั้นเป็นอาชีพค้าขาย รับราชการ และรับจ้างทั่วไป ประชากรในพื้นที่ส่วนใหญ่มีความตื่นตัวในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านการเมืองหรือการทำมาหาเลี้ยงชีพ ทำให้การพัฒนาศักยภาพและชุมชนสามารถดำเนินไปได้ด้วยดี